

OSNOVNA WALDORFSKA ŠKOLA U RIJECI

2000.-2020.

- U slobodnoj riječi -

Kako je sve počelo...?

Impuls za nastanak Waldorfske škole u Rijeci pojavio se u ranim 90-tim godinama kada je u zemljama bivše Jugoslavije bjesnio rat. Takoreći preko noći dojučerašnji susjedi su se počeli ubijati, rušiti si domove, ...nastalo je uništavanje onog što je ljudima vrijedno. Tada je bilo očito da ljude treba osnažiti za konstrukciju, ne destrukciju, te za nadmoć dobrih misli, mudrosti i empatije. Najefikasniji način je kvalitetno obrazovanje, ono koje će bolje zadovoljiti urođenu potrebu malog djeteta za veseljem, kreativnosti, oduševljenju u učenju i otkrivanju. Ono se očituje i u oduševljenosti gotovo svakog predškolaca za polazak u školu: koja svetost, koji žar, predanost, koliko isčekivanja. To se treba bolje adekvatno podržavati jer ljudi su kreirani za aktivnost, u potrazi su za lijepim i dobrim.

Devedesete su bile godine kada su Europom i našim krajevima puhali novi vjetrovi, tako da je došao i do nas vjetar novih pedagoških i školskih opcija. Dogodila se tako Waldorfska pedagogija ili pedagogija Rudolfa Steinera na našim prostorima, malo više od sto godina nakon što se je na teritoriju današnje Hrvatske, u međimurskom Donjem Kraljevcu, rodio njen inspirator – Rudolf Steiner - jedan od najučenijih i najplodonosnijih mislilaca, znanstvenika i reformatora suvremenog doba. Najplodonosnije godine njegovog rada su bile početak 20. stoljeća, vrijeme kada je fizika doživjela epohalne pomake. Rudolf Steiner je bio suvremenik velikana moderne fizike, s tim što je on reformirao i ljudima predstavio znanstvenu metodu istraživanja holističkog, višedimenzionalnog svijeta, za razliku od moderne znanosti koja to provodi samo u materijalnom obliku postojanja. Također je bio pokretač nove holističke pedagogije kojoj je cilj bio sličan onom našem: putem obrazovanja pokrenuti stvaralaštvo kod mladih ljudi koji prepoznaju svoje kvalitete i talente i koji su spremni surađivati s drugim da se unaprijedi život ljudi, da svi ljudi, i priroda, imaju prostora za procvat.

Riječka waldorfska škola, baš kao i Rijeka i riječka okolica, kraj oko Ričine, imaju afiniteta za njegovanje različitosti, za gradnju mostova među vrlo različitim pojedincima i svjetonazorima. Isto tako nas krasi i „Krepat, ma ne molat.“ Ovo 'krepat' nije zapravo krepat, nego biti toliko izdržljiv da si vitalan poput maslačka, poput bure snažan, poput mora obujmljujuć i osjećajan, poput Učke postojan i mudar, poput Ričine originalno samosvojan i silovit.

Škola djeluje u tipičnom riječkom ambijentu, na betonu, okrenuto suncu i s pogledom na more i Učku, s malo školskog prostora. Ni iz čega je praktički nastala škola. Skupina zainteresiranih roditelja, odgajatelja, studenata, učitelja je zasukala rukave, u osobnim

autima su se dovlačile vreće cementa i pijeska i počela je adaptacija školskog prostora. Školske ploče napravljene su od panelke, uz ubodnu pilu, šmirgl papir i boju za školsku ploču. Krenuli smo s prva dva razreda, sa ukupno 18 učenika i njihovim nadobudnim roditeljima, te tri učitelja, dva u razredu, jedan u produženom, te s euritmisticom koja je putovala iz Zagreba. Svake godine se uređivala nova učionica, radila nova ploča, bojalo, oslikavalo. U prvoj godini djelovanja, nakon što je na licitaciji dobiven prostor u zakup od grada Rijeke, napol uređen prostor, dobili smo spasonosnu malu donaciju od Waldorfskog seminara i našeg mentora Lothara Steinmanna, a onda tijekom godine, malo veća donacija softverske fondacije iz Njemačke čime su omogućene niže školarine. Grad Rijeka počeo nam je financirati produženi boravak.

A danas?

I tako malo po malo, prošlo je 20 godina, škola ima osam razreda, 12 generacija osmaša je otišlo u srednje škole i kasnije prema svojim profesijama. Svo vrijeme učitelji škole, pored svoje državne naobrazbe za učitelje/profesore, se doškoluju i imaju trogodišnju seminarsku izobrazbu za waldorfskog učitelja, ali manje plaće od učitelja u državnim školama. Najteže je bilo 14-godišnje razdoblje s plaćom koja je za trećinu bila manja od one u državnim školama. 14 godina tako. Sada u 20. godina nakon osnutka i nakon što se broj učenika približava broju 100, počinje plaća pomalo rasti. Ukupno se od države dobiva oko 5-10 % od onog što dobivaju roditelji koji šalju djecu u državne škole. To uopće nije u skladu s Rijekom – gradom različitosti, niti sa Hrvatskom – zemljom Europske unije.

Naime, Hrvatska, iako je članica EU, i njene zemlje kolegice su visoko na listi svjetskih zemlja sa slobodama u obrazovanju, Hrvatska je na začelju u svijetu (istraživanje koje je obuhvatilo 94 % svjetskog stanovništva). Hrvatska je na niskim granam zbog toga što je broj učenika u nedržavnim školama među najmanjim u svijetu i što Hrvatska nema zakonom regulirano financiranje nedržavnih škola. U skupini smo sa Papua Novom Gvinejom, Irakom, Kubom i siromašnim afričkim i arapskim zemljama. I tako, mi Hrvati, na začelju svijeta. Nikako da shvatimo da različitost u obrazovanju znači sveopće bogatstvo, protok ideja, sloboda u leđima odraslih i mladih koji grade budućnost - u svojoj zemlji. Mi tako imamo vjetar u leđa iseljavanju. Znae gdje? U zemlji koja ima najveće slobode u obrazovanju, u Irsku. Valjda ćemo nadvladati podsvjesno snažnu paradigmu proletarijata i siromašnih - da je različitost i bogatstvo obrazovnih ideja samo za one 'udarene' i da je to luksuz, pa ako 'udareni' žele, neka si plate. Dobro smo izmarinirani da ostanemo na začelju u svijetu po siromaštvu u demokratskom i istinski slobodarskom mentalitetu.

Ciljevi naše škole su kvalitetan rad s djecom po principima waldorfske pedagogije i njeno osuvremenjivanje, povezanost s krajem kojeg volimo i u kojem djelujemo, školska zgrada koja zadovoljava sve naše potrebe i optimalno financiranje škole. Vrijednosti koje negujemo su jednakopravnost, čovječnost, svjesnost, sloboda, odgovornost kao način života, su-djelovanje s planetom, otvorenost snagama duhovnog svijeta, terapijsko djelovanje i razotkrivanje mudrosti svijeta. I zato su naša misija i vizija odgojiti dijete u slobodnog čovjeka. Ostvariti pravo svakog djeteta da u procesu odrastanja i školovanja razvija kreativnost i svoje potencijale, da odrasta u slobodnog i odgovornog čovjeka, sposobnog snaći se u svijetu globalizacije, da sam ili u zajednici s drugima mijenja globalne procese ostvarujući jednakopravnost svih ljudi, poštujući sve životne procese na planeti.

Po čemu je waldorfska škola, pa tako i naša, drugačija od državnih škola?

To je škola gdje se dječje srce može zagrijati, osjetiti da ga se vidi i čuje, gdje se uči o mudrom svijetu (kakav i jest) gdje je sve povezano na konkretan i mudar način, a te sveze i kvalitete učenici otkrivaju. Otkrivanje je moguće jer se tome daje dovoljno vremena u nastavi te se potiče inovativnim metodama i sjajnom dijagonalnom i horizontalnom međupredmetnom korelacijom. Događa se zajednica koja uči i gdje se uči razmišljati i uočavati uvijek nove kvalitete o istom predmetu proučavanja, i to ponajviše putem načina zamjećivanja i razmišljanja svih u učionici. Tako se uči divergentno razmišljanje, te i poštivanje, divljenje postignućima drugih. Kontinuirano se tako uči ne samo od učitelja, nego i od drugih učenika, te izvlačenje iz svog sjećanja, svog vrela ideja i razmišljanja. Prava škola različitosti. To je škola za aktivno učenje u različitosti. I to u Gradu različitosti.

Tako se svakodnevno, pored stjecanja znanja i razumijevanja iz raznih znanstvenih područja i područja života, sustavno radi na razvijanju pozitivnih navika, dobrih međuljudskih odnosa, empatije, poštivanja sebe i drugih, poštivanja prirode. Kako? Daje se vremena za slušanje što djeca imaju reći, pomno se promatra njihovo ponašanje i njihovi uradci u različitim predmetima: ne samo intelektualnima, već u umjetničkim i praktično-radnim predmetima. Ova škola je holistička, cjelovita. Ona priča o svijetu kao međupovezanoj mudroj cjelini, za dijete koje ima srce, glavu, ruke. Ovo je i mudrosna škola. Škola kreativnosti. Škola za empatični suživot. Škola ravnomjernog razvijanja konvergentnog i divergentnog razmišljanja, za razvijanje obiju moždanih hemisfera. Škola u kojoj se zavoli priroda, zavole ljudi. I... ono što je mladima najvažnije: otvore se vrata za čuđenje i divljenje.

Marinka Špodnjak

Članica osnivačkog tima

Učiteljica mentorica

Predavačica na Institutu za waldorfsku pedagogiju (IWP)

Predsjednica Saveza waldorfskih institucija i inicijativa u RH (SWI)

Predstavnica Hrvatske u Europskom vijeću waldorfskih škola (ECSWE)